

и гуманизма, которые проповедует автор сказок, ценные и очень важные, помогают раскрыть духовный потенциал человека. Чтение именно таких книг в детстве может воспитать новое поколение, которое поможет формированию гармоничного общества. Говоря о духовном значении "Хроник Нарнии", нужно согласиться с отзывом М.Бейна о том, что в "Хрониках Нарнии" К.С. Льюис смог описать собственную любовь к Богу, не проповедуя [4].

Источники и литература

1. W.Martindale, J.Root. The Qutable Lewis. –Tyndale House Publishers, Inc. Wheaton, Illinois. – 651 p.
2. Советский Энциклопедический Словарь под ред .А.М. Прохорова, 2–е издание – М: «Советская Энциклопедия», 1983.
3. Magazine: School Library Journal, Jan 01.01.2000, Vol46, Issue1.– P.121.
4. M.Bane. Myth Made Truth: the Origins of the Chronicles of Narnia – C.S.Lewis: 20–th Century Christian Knight /http:// ic. Net/ Erasmus/RAZ26.HTM
5. К.С.Льюис. Три способа писать для детей – [http:// kulichki.com./](http://kulichki.com/)
6. Я.Кротов «Джентльмен в царстве Божьем»// Дружба Народов. – 1992. – №2. – С.233–235.
7. Shakel, Peter J. Reading with the Heart: The Way Into Narnia. – Michigan: William B. Erdmans Publishing Company, 1970. – 57 p
8. C.S.Lewis. Letters to Children. – kulichki.com./ [http/](http://)
9. C.S.Lewis. Surprised by Joy: The Sape of My Early Life. – N.Y.: Harcourt Brace Jovanovich, 1986.– 351p.
10. C.S.Lewis The Pilgrim’s Regres.– Grand Rapids, Minch.: Eradmans,1958.– 437 p.
11. Клайв С. Льюис. Хроники Нарнии. Часть2. Принц Каспиан. «Покоритель зари» или плавание на край света.Серебрянное Кресло. Последняя битва. – М.: Гендальф–Мет, 1992.– С.723
12. D.Brown. The Lewis Apologetic – C.S.Lewis: 20–th Century Christian Knight – <http:// ic. Net/ Erasmus/ RAZ26. HTM>

Деркач Т.В.

МЕТАФОРИЧНІ АТРИБУТИВНІ КОМПОНЕНТИ МОВИ СУЧАСНИХ ЛІТЕРАТУРНО–КРИТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Актуальність статті. У сучасній мові більшість прикметників – багатозначні слова. При поєднанні з іменником значення прикметника конкретизується. Найменування ознаки як того факту, що увиразнює предмет, викликає про цей предмет більш яскраве уявлення, приводить до того, що прикметник, крім номінативної, виконує ще й виражальну функцію. Через те у контексті прикметник стає засобом барвистості викладу, багатства характеристик та оцінок [13, с. 110]. Більшості функціональних стилів української мови притаманний високий ступінь метафоричності. Це стосується і наукового, і публіцистичного стилів, які тяжіють до використання „розгорнутих багаточленних комбінованих метафоричних структур, у яких поєднуються атрибутивні й субстантивні; субстантивні і дієслівні; атрибутивні, субстантивні й дієслівні“ [14, с. 334] компоненти. Дана категорія лексичних одиниць постійно поповнюється як за рахунок традиційно усталених загальнономовних штампів переносного типу, так і за рахунок авторських новоутворень. Тому аналіз, характеристика даних мовних одиниць, особливо у літературно–критичній галузі, потребує з’ясування природи їх утворення, детального дослідження, узагальнення, систематизації, встановлення закономірностей вживання та функціонування.

Завдання статті. З-поміж атрибутивних метафор, зафіксованих у сучасних літературознавчих працях, виокремити смислові групи термінологічних літературознавчих прикметникових сполучень метафоричного типу і подати їх характеристику з точки зору утворення, типів перенесення значень, граматичної сполучуваності у складі метафоричного атрибутивного терміна та проілюструвати їхнє функціонування у сучасних літературно–критичних текстах.

У сучасних літературознавчих текстах автори широко використовують експресивно-оцінні, інтенсифікаційні функції якісної вказівки на сутності за допомогою прикметникової метафори. О. М. Вольф зауважувала, що можливість виникнення оцінного смислу при метафоризації пов’язана власне із природою метафори [7, с. 53]. Відомо, що у створенні метафори беруть участь чотири компоненти – це два об’єкти, основний та допоміжний, співвідносні один з іншим, та властивості кожного з них [5]. Метафори створюються шляхом предикації основному суб’єкту ознак допоміжного суб’єкта [2, с. 171]. Якщо немає об’єктів або ознак, то метафоричне перенесення не відбувається. Тому начебто, переконана О. М. Вольф, слова загальної оцінки (*гарний / поганий*), у тому числі й афективні (*прекрасний, чудовий, надзвичайний, негідний* і т. ін.), не можуть мати метафоричного смислу, оскільки вони не позначають дескриптивні ознаки об’єктів, а виражають лише суб’єкта оцінки до її об’єкта [7, с. 53]. Насправді прикметники загальної оцінки у складі інших метафор (приєднані до них) набувають функцій інтенсифікатора ознаки, зберігаючи свій оцінний смисл. А прикметники, що містять дескриптивні семи (індивідуальна характеристика), набувають метафоричного значення внаслідок перенесення ознаки з об’єкта фізичного світу на інші об’єкти.

Зв’язок дескриптивних смислів прикметників з оцінкою об’єктів визначає „нормативна картина світу певного соціуму“ [7, с. 54].

Як зауважив В. М. Русанівський, „мовна семантика має об’єктивний характер, оскільки вона є результатом пізнання об’єктивної дійсності. Проте особливість природної мови є те, що в ній відображено суб’єктивний досвід кожного індивіда і людства в цілому в об’єктивному сприйнятті тих чи інших предметів, явищ, а також їх семантичних і динамічних ознак. Процес комунікації обов’язково включає в себе о ц і

н н и м о м е н т [виділено нами . – Т. Д.]. Адже мова виступає ще і як знаряддя ідентифікації емоцій і в цьому плані опосередковує емоційну поведінку людини“ [23, с. 51].

Відповідно до оцінних смислів, утверджених у тій чи іншій сфері діяльності суспільства, дотримуються ряди оцінних структур. Одні з них переходять у розряд лексикалізованих словосполучень, набувають ознаки „поняття тієї чи іншої галузі знань“. Інші ж репрезентують частотні, загальноживані метафоричні конструкції. Треті є ситуативними оцінними комплексами, які можна кваліфікувати за шкалою „+“, „–“.

Отже, з-поміж прикметникових конструкцій виділяємо групу термінологічних літературознавчих словосполучень. Вони репрезентують певні групи позначень тих чи інших реальій, деякі з них утворюють синонімічні ряди.

Так, виокремлюються поняття зі смисловим центром „сфера літературної діяльності“. Переносне значення ключового метафоризуючого іменника *поле, терен* звужує, конкретизує прикметник *поетичний, літературний, казково-міфологічний* і под. Наприклад:

Вийшовши на *поетичне поле*, Маланюк бачив перед собою два шляхи... [22, с. 10].

На одному *літературному терені* поряд з українськими письменниками працюють письменники, які пишуть російською мовою, кримськотатарською, єврейською, болгарською, румунською, угорською, грецькою [17, с. 8].

„Краденим“ із *казково-міфологічного поля* дослідники вважають і такий прийом [15, с. 16].

Так само в напрямку звуження семантики модифікатора образності створюється словосполучення на позначення смислу „літературний твір: творчість“, як-от:

Для Лятуринської, що любила коротку форму ліричного вірша, створити *епічне полотно* було завданням не простим, але вона впоралася з ним [24, с. 6].

Як ряд синонімічних понять розглядаємо літературознавчі метафори, що передають смисл „о б р а з у х у д о ж н і й л і т е р а т у р і“. Такі конструкції ґрунтуються на переносному вживанні мистецьких термінів *портрет / автопортрет, живопис, пластика*, значення яких конкретизують прикметники *словесний, літературний*. Наприклад:

Дослідники давно звернули увагу на дивне відчуття кольору, *словесний живопис* Дікінсон. Адже в ньому, а не тільки в духовних конфліктах, передчуття поетичних стилів на переламі сторіч і навіть сьогодні школи – „імажизму“. Колір – одна із знахідок Дікінсон, що наближає її манери до імпресіоністичної [18, с. 114 – 115].

Перелік можна продовжити, проте ще більше поетів – не професійних художніх, що їм також властива *словесна пластика*, їх приваблює активність зорових образів; однак стиль поета, котрий задіює прийом візуальних мистецтв, і стиль поета-художника – принципово різні, і це окреме і цікаве питання [8, с. 56].

Ключові іменники – поняття з інших сфер діяльності (медицина, біологія, кулінарія тощо) – створюють широкий спектр асоціацій. Кваліфікаційна семантика означення в прикметникових літературознавчих метафорах уточнює та звужує їх значення до вказівки на:

– „творчу неспроможність, слабкість письменника“:

М. Євшан миролюбне українофільство ідентифікує через образ євнухів... М. Сріблянський – через *творчу імпотенцію*: „якесь заворожене коло оточує українця-народника, примітивіста. Він хоче задовольнити свої вимоги і не може. Силкується, кричить, водиться з кобзарями, купує селянські горшки і вишивки – і не може творити!“ [9, с. 84];

– „на видозміну, перетворення“:

Від ідеї тотального руху власне розпочинається творчість Ю. Андруховича. Його протезизм, що передбачає найрізноманітніші *художні мутації*, – та сама ідея оновлення, зміни, перетворення [9, с. 100];

– „знавця, поціновувача у сфері літературної творчості“:

Марія Шунь дебютувала всього рік чи два тому, і можливо через це в її віршах ще чимало „професійних“, сказати б, огріхів, зайвин – легко помітних окові редактора або *літературного гурмана* [4, с. 51].

Позбавлені аксіологічного змісту й такі метафоричні літературознавчі поняття, що передають смисли: „в и д а т н а о с о б а“, „в е л и к а к і л ь к і с ь т ь х у д о ж н і х т в о р і в“, „с п о с і б ж и т т я“:

З-поміж видатних *літературних постатей* XVI – XVIII ст. виокремлено тільки Івана Вишенського [16, с. 10].

Річище, в яке влада хотіла б спрямувати *літературний потік*, стало чітко визначатися в другій половині 20-х... [20, с. 26].

У сучасному літературознавчому тексті зафіксовано й оцінні метафоричні структури, що позначають певну реальію, мають термінологічний зміст. Так, метафори *поетичний скарб* (вір високого рівня), *легкий стиль* (проста, зрозуміла манера письма) містять у своєму складі лексеми, семантичний зміст яких у соціумі має оцінку „+“:

Дружина письменника Софія Тобілевич у спогадах стверджує, що його мати була першою вчителькою сина і заклала в душу Івана любов до свого народу, до його художньої творчості, до тих мистецьких і *поетичних скарбів*, які втілені в його казках, піснях і переказах [6, с. 18].

Додамо, що для наукових праць Кримського характерний *легкий*, майже розмовний *стиль* [19, с. 170].

Якщо взяти до уваги метафоричні комплекси зі словами, що приписують оцінкам об’єктів фізичні властивості – *легкий, солодкий, теплий* і подібні, – то ми побачимо, що вони набувають оцінних смислів зі знаком „+“. Це визначає нормативна картина світу соціуму. Наприклад: *тепла оповідна манера*.

А от у поняттях *анархічний період творчості, текстуальна анархія* (невизначеність канонів передачі інформації у писемних творах), *тоталітарний текст, авторитарний міфологізм* (наявність тем, ідей, образів щодо контролю держави над усіма сферами життя суспільства, що виробило людство чи мовний коле-

ктив у процесі міжособистісних відношень, нехтування конституційних норм) містяться семантичні наявні компоненти негативної чи позитивної оцінної конотації (пор. *анархія; тоталітарний режим, авторитарний стиль керівництва* і под.).

Негативні аксіологічні конотації супроводжують метафоричні комплекси, у яких прикметники є носіями таких дескриптивних якостей, що їх соціум у ціннісній картині світу співвідносить з оцінкою „погано“, а саме:

Осьмачка – добрий повістяр, що вмів не лише побудувати складний і *заплутаний сюжет* із напруженою розповіддю, а й дати художнє узагальнення, збагатити твір не буденною філософією, не без народної мудрості... (16, с. 15).

І цю частково позитивну оцінку знов таки не муситься брати як позитивну оцінку всього поетичного доробку Ситника, в якого ми знайдемо чимало „штампованих“ місць... [10, с. 49].

Наступна підгрупа термінологічних літературознавчих словосполучень – іменниково-прикметникові структури, де прикметник вказує на дескриптивні властивості об'єктів і визначає їх місце серед цих об'єктів у картині світу. Стилістично нейтральний прикметник впливає на створення певної оцінки.

Зокрема, у літературознавчих працях часто послуговуються означеннями зі смислової групи „ц е н т р а л ь н и й – г о л о в н и й“, складниками якої є такі прикметники, як: *центральний* („основний, найважливіший, найістотніший“, – СУМ XI), *головний, ключовий, концептуальний, знаковий / емблематичний, фундаментальний, стрижневий*. Їх аксіологічне семантика має знак „+“. Наприклад:

Авторка починає своє дослідження про Сартра з детального аналізу його *головних творів* – повісті „Нудота“ і циклу романів „Дороги свободи“, котрі вважає філософськими міфами [18, с. 290].

Батьки і діти – одна з *ключових тем* Кримського. Вона розкрита в оповіданнях „Батьківське право“, частково в „Перших дебютах одного радикала“ й так само в повісті „Не порозуміються“... [19, с. 58].

Свого часу цей веселий, дотепний текст [легенда „П'ятниця“ Івана Франка] завдяки деяким літературознавцям потрапив до категорії знакових, *емблематичних творів* митця [15, с. 14].

Виразну негативну оцінність мають словосполучення, де прикметник передає смисл „н е г о л о в н и й“ – *дрібний, другорядний / маловартісний, десятирядний*. Наприклад:

Нещодавно я чула на конференції від вихованки Києво–Могилянської академії, що всі шістдесятники – то народники, тому їх *маловартісна творчість* не могла мати жодних ознак модернізму... [1, с.48 – 49].

На основі аналізу зібраного матеріалу відзначаємо розвинутість смислового аксіологічного ряду „м і р а, с т у п і н ь в и я в у т о і ч і н ш о і о з н а к и в л і т е р а т у р о з н а в ч о м у о б ' є к т і“.

Ми виділяємо дві підгрупи таких метафоричних оцінних сполук.

Перша з них об'єднує конструкції, де оцінний компонент зазнає концептуалізації смислу, виокремлює об'єкт з-поміж однорідних, підкреслює рядовий варіант реалії. Щоправда, у рядах наведених нижче синонімів, що об'єднані тим чи іншим значенням, не всі їх члени є однаково нейтральними. Окремі складники мають експресивний відтінок у значенні.

Так, значущість, змістовність твору чи творів підкреслюють прикметники: „*вагомий, глибокий / глибокодумний, ґрунтовний, місткий, монументальний, солідний*“. Наприклад:

...і дуже цільний за композицією, *глибокий* за майстерністю психологічного аналізу *роман* „Повія“, низка оповідань та повістей („Голодна воля“, „Як ведеться, так і живеться“, „Лови“, „Морозенко“ та ін.), драма „Лимерівна“, – це лише коментар до виробленого під впливом Шевченка уміння викликати глибокі почуття [3, с. 9 – 10].

Вершиною в українській термінографії слід вважати діяльність І.Франка, який упорядкував *ґрунтовний збірник* (у шести книгах) народних прислів'їв під назвою „Галицько–руські народні приповідки“ [11, с.25].

Кримський також працює над історією української мови, що планувалась як *монументальна праця*... [19, с. 31].

Значення „ш и р о к и й“ реалізується у літературознавчих текстах за допомогою лексем *широкий, мальовничий, планетарний*:

Подібно до російських поетів–пролеткультівців, у Чумака з'являються *планетарні образи*: „блисками–пожежами небо обмережимо, сполохами–ралами обрії зорем“... [12, с. 21].

Зафіксовано й синонімічну групу зі значенням „с к л а д н и й“: *складний, карколомний*:

Карколомним сюжетом захоплює оповідання Михайла Петрівського „До магічного міста“ [21, с. 76].

Окрема група має значення „в е л и к и й, в а ж л и в и й“: *великий, вагомий, геніальний, серйозний, класичний*. Наприклад:

Вважаю його [Євгена Пашковського] *найбільшим письменником* літературного покоління „вісімдесятників“, найобдарованішим стилістом, дійсно „людиною–мовою“, як назве його Т. Гундорова [9, с. 144 – 145].

Кажуть, що за останніх п'ять років написано більше десятка *геніальних творів*. Але я ані геніальних, ані посередніх творів аналізувати не буду [17, с. 3].

Метафоризовані прикметники утворюють і концептуалізовані сполуки із значенням „с т і й к и й“ – „р у х л и в и й“: *твердий, динамічний, мобільний*:

Рефрен є невід'ємним компонентом таких *твердих* (канонізованих) *строфожанрових форм*, як рондо, рондель, тріолет, старофранцузька балада та ін. [26, с. 180].

Динамічний пейзаж із незакінченої повісті Антонича „На другому березі“ засвідчує вже прозове звернення поета до психофізіологічних витоків первісної злитості людини і довкілля. Втім, звучить уривок і як верлібр чи, принаймні, поетична проза [26, с. 189].

Велика група прикметникових метафор літературознавчого змісту має значення „о р і г і н а л ь н и й, п о м і т н и й, в и р а з н и й“. Позитивну конотацію в цих сполуках створюють як лексеми, семантичні ком-

поненти яких набули в соціумі забарвлення із знаком „+“, так і слова з переносним значенням, як-от: *оригінальний, помітний, самобутній, свіжий, різнобарвний, різноплотинний, добрий* та ін.:

У третій книжці „Пальмового гілля“ [Кримського] є всього декілька *оригінальних поезій, описових і малоцікавих* за стилем, переповнених кліше [19, с. 139].

У празькому журналі „Пробоем“ колись привернули мою увагу кілька там надрукованих *віршів* Івана Вершини. Вони видались мені такими цікавими, *свіжими*, безпосередніми й сміливими в образах своїх, що я звернувся до редакції за інформаціями [10, с.51].

Друга підгрупа метафоричних сполук має у своєму складі прикметники, у яких оцінні конотації сполучаються з ефективністю. Такі означення підкреслюють інтенсивність впливу образу, вислову, враження від них, вияву творчої активності і под. Наприклад:

Довжелезна тирада, з якої наведено вище лише уривки, займає в книжці кілька сторінок [25, с. 15].

На такому *високому акорді* й завершуємо нашу розмову про видатну українську поетесу Оксану Лятуринську, яка повертається до свого народу [24, с.6].

Сьогодні у своєму *вбивчому тексті* (тут слово – дійсно меч, що повинен зняти вражі голови) Пашковський картає всіх, хто відступився від національної традиції, католицької віри, від свого народу [9, с. 157].

Драма життя і смерті Кримського мала не лише інтелектуальні й історичні виміри. В особистому житті він був нещасливою людиною. Його *неймовірна творча плодючість* частково породжена бажанням утекти від себе, від власних спопеляючих почуттів і пристрастей [19, с. 13].

Те, що історик ілюструватиме посиланням на різні джерела, статистичні дані, документи, у Шевченка оживає в *разючих і неповторних образах* [26, с.30].

Такі *пронизливі, юнацькі* за своєю суттю *вірші* писатиме Ю. Андрухович і пізніше [4, с. 48].

Окремо варто оцінити групу метафоричних оцінних структур, що є частотними в мові літературознавчих текстів і взагалі у філологічних творах. Це метафори з афективними прикметниками *яскравий* („4. *перен.* Який справляє сильне враження“, – СУМ XI), *багатий* („5. *перен.* Цінний чим-небудь, високоякісний // *Різноманітний*“, – СУМ I), що надають висловом позитивної оцінності високого ступеня і при цьому не вносять у метафоричні смисли дескриптивних сем. Вони не диференціюють об'єкти, а узагальнено підкреслюють їх „інакшість“, „відмінність“ з-поміж однорідних. Наприклад:

Приклади, які наводять для ілюстрації *багатих рим*, не обмежують верхньої „планки“ щодо кількості повторюваних звуків, а до нижньої межі завбачливо не наближаються [26, с.326].

Не менш репрезентативна група метафоричних структур, де афективний прикметник є носієм негативної оцінності. Такі метафори характеризують низький рівень літературних творів, негативне їх сприйняття, а саме: *скандальний роман; вульгарна рецензія; жахливий переклад; шибеничний, абсурдний гумор; гірка строфа*:

Повість „Я, Мілена“ можна читати як пародію на популярну жіночу передачу „Я сама“, як авторську іронію з приводу свого *скандального роману* „Польові дослідження з українського сексу“, коли твір, що за наміром мав втілити актуальну філософічність жіночого та національного буття, обертається в читацькому „споживанні“ сексуально розбещеною картинкою... [9, с.129 – 130].

О.Забужко за своє гендерне дослідження Шевченка („Шевченків міф України“) отримала низку відверто *вульгарних рецензій* [9, с.14].

Але і вона [С. Павличко] робила помилки, деколи писала *слабкі речі*, тому і з нею, і з її текстами теж можна і треба сперечатися (1, с. 51).

Таким чином, процес пізнання об'єктів літературознавчого змісту обов'язково включає оцінний момент. Роль інтенсифікатора з оцінним смислом виконує прикметник, що привносить у метафоричну структуру концепт відношення суб'єкта оцінки до її об'єкта, переносність смислів, значень. У результаті взаємодії гетерогенних сутностей у прикметниковій метафорі експлікується оцінка та емоційність мовного значення. Типологію концептів, що визначають оцінні смисли у метафорах, визначає ціннісна картина світу та семантика мовних одиниць у їх взаємодії.

У сучасних літературно-критичних текстах метафоричні атрибутивні компоненти увиразнюють оцінні та афективні ознаки реалій, слугують вираженню якісної ознаки як традиційної загальномовної, так і активованої певною оцінно-експресивною конотацією, спрямованої на віднайдення природи непередметних категорій.

Як показало дослідження, оцінні конотації у сучасному літературознавчому дискурсі створюють поняття зі смисловими центрами часом бінарними „сфера літературної діяльності“, „образ у художній літературі“, „центральный – головний“, „неголовний – другорядний“, „міра, ступінь вияву тої чи іншої ознаки в літературознавчому об'єкті“, „стійкий – рухливий“, „складний“, „оригінальний, помітний, виразний“.

Отже, функції прикметникових метафор у сучасному літературознавчому дискурсі впливають на образність наукового мислення, вони визначаються потребами увиразнення об'єкта дослідження, підсилення оцінки, судження про нього, необхідністю виявлення диференційних ознак між однорідними об'єктами літературознавчої сфери пізнання.

Джерела та література

1. Андрусів Стефанія. Сучасне українське літературознавство: тексти і контексти // Слово і час. – 2004. – № 5. – С.48 – 53.
2. Арутюнова Н. Д. Языковая метафора: (синтаксис и лексика) // Лингвистика и поэтика. – М., 1979.
3. Астаф'єв Олександр. Українське Шевченкознавство в оцінці Петра Одарченка // Слово і час. – 2004. – № 8. – С.3 – 13.

4. Білоцерківець Наталка. Бу–ба–бу та ін. // Слово і час. – 1991. – №1. – С. 42 – 52.
5. Black M. Models and metaphors: Studies in language and philosophy № 4; Ithaca, 1962.
6. Вертій Олексій. З'ясування народних джерел творчості письменника в школі // Українська мова і література в школі. – 2004. – № 6. – С.17 – 22.
7. Вольф Е. М. Метафора и оценка // Методика в языке и в тексте.
8. Генералюк Леся. Візуальний код Шевченка // Слово і час. – 2004. – № 3. – С.52 – 60.
9. Зборовська Ніла, Ільницька Марія. Феміністичні роздуми: На карнавалі мертвих поцілунків. – Львів: Центр гуманітарних досліджень ЛНУ ім. І.Франка, 1999. – 336с.
10. Клен Юрій. Думки на дозвіллі // Слово і час. – 1991. – №4. – С. 46 – 54.
11. Ковальська Н.А. Семантико–стилістичні функції паремій: теоретичний аспект // Культура народів Причорномор'я. – 2004. – № 47. – С.22 – 28.
12. Крижанівський Степан. Василь Чумак // Слово і час. – 1991. – №1. – С. 18 – 23.
13. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. – К.: Вища школа, 1983. – 264 с.
14. Мацько Л. І., Сидоренко О. М. Мацько О.М. Стилістика української мови: Підручник. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
15. Мельник Ярослав. Легенди І.Франка і Biblia Aposyrypha // Слово і час. – 2004. – № . – С.10 – 24.
16. Мишанич Олекса. Дмитро Чижевський – історик давньої української літератури // Слово і час. – 2003. – № 4. – С.7 – 14.
17. Мушкетик Юрій. Честь і обов'язок дати життя в слові // Дивослово. – 1997. – №2. – С. 3 – 9.
18. Павличко Соломія. Зарубіжна література: Дослідження та критичні статті. – К.: Вид–во Соломії Павличко „Основи“, 2001. – 559с.
19. Павличко Соломія. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: Складний світ Агатангела Кримського. – К.: Вид–во Соломії Павличко „Основи“, 2001. – 328 с.
20. Поліщук Володимир. Леонід Смілянський і його твори в контексті доби // Слово і час. – 2004. – № 2. – С.25 – 31.
21. Полковський Валерій. Підсумок за 100 років чи місток у майбутнє?// Слово і час. – 2003. – №4. – С.74 – 76.
22. Романенчук Богдан. Євген Маланюк – „кривавих шляхів апостол“ // Дивослово. – 1997. – №2. – С. 10 – 12.
23. Русанівський В. М. Структура лексичної і граматичної семантики.
24. Салига Тарас. Одна з найяскравіших „жон руських“ нашої поезії // Українська мова і література в школі. – 1992. – №7 – 8. – С.3 – 6.
25. Славутич Ян. Від землепоклонства до християнства? // Слово і час. – 1993. – №8. – С. 15 – 19.
26. Ткаченко А.О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): Підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославиців, 1998. – 448с.

Коцур М.Ф.

ЭТНОНИМИЧЕСКИЕ НАЗВАНИЯ ОБРАЗНОГО ХАРАКТЕРА В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

Исследование фрагмента языковой картины мира, представленного этнономинациями, которые обозначают иностранцев в современном английском языке, является одним из актуальных направлений когнитивной лингвистики. Изучение семантики и функционирования этнономинаций позволяет выявить явное отношение носителей английского языка к "чужим" народам, зафиксированное в номинативной системе современного английского языка. Выбор и использование исследуемых номинативных единиц в процессе межэтнического общения зависит от стереотипных установок относительно других народов.

Одним из основных постулатов лингвокультурологии является тезис о том, что нельзя понять механизмы языка того или иного народа без понимания его менталитета.

Расширение языковых контактов, повышенный интерес к изучению культур различных народов, характерные для конца XX–начала XXI в.в. делают проблемы межкультурной коммуникации все более и более актуальными.

В современном английском языке система этнономинаций представлена официальными этнонимами, именами собственными – популярными личными именами народа–референта, а также этнонимическими названиями образного характера, которые указывают на внешность, расовую принадлежность, культурные особенности, такие как образ жизни, типичное поведение, гастрономические предпочтения.

Этноним как родовое, общее понятие имеет специфическое содержание. Если рассматривать буквально значение, то этот термин может обозначать только определенный этнос, например: *Russians, Americans, British, French*. Современные названия этнонимического характера обычно означают наднациональные, этнически смешанные, административно–политические человеческие общности, например: *British u Englishmen, Angels, Welsh, Scots, Irish* [1, с.31]. Существует множество прозвищ для рас, наций и этнических общностей, которые используются очень часто, и в тоже время имеется множество вопросов относительно их использования. Самый легкий способ – это назвать людей по их национальности. Но необходимо помнить, что для многих этнических групп имя общности очень важно, поскольку они уходят корнями в историю данной этнической группы и часто являются вопросом этнической гордости.

В Соединенных Штатах Америки в конце 1950-х движение гражданских прав во главе с доктором